

Asia: VN/20129/2020

Valtioneuvoston periaatepäätös teknologiapolitiikasta 2020-luvulla – teknologialla ja tiedolla maailman kärkeen

Teknologiapolitiikan päämäärä

Lausuntonne ehdotetusta teknologiapolitiikan päämäärästä.

-

Tavoite 1

Lausuntonne ehdotetusta tavoitteesta 1: Suomi on maailman kilpailukykyisimpiä valtioita ja maailman paras paikka teknologiayrityksille.

-

Tavoite 2

Lausuntonne ehdotetusta tavoitteesta 2: Suomessa on maailman tunnetuimpia ja houkuttelevimpia teknologia-alan koulutuksen, tutkimuksen, osaajien ja investointien keskuksia.

Toimenpide-ehdotusta liitteessä 2 koskien tavoitetta 2: ”Luodaan toimintamallit ja sääntely tukemaan kansallista ja rajat ylittävää etätyötä sekä uuden työn ja alustatyön mahdollisuuksia.” esitetään Työ2030 ohjelman näkökulmasta tarkennettavaksi seuraavasti: ”Teknologiapolitiikalla tulee edistää uuden teknologian kehittämistä ja käyttöönottamista työpaikoilla siten, että se lisää työhyvinvointia, tuottavuutta ja kilpailukykyä.” TYÖ2030 –ohjelmassa omalta osaltaan edistetään näitä tavoitteita.

Ulkomaalaisten osaajien ja ulkomaalaisten opiskelijoiden houkuttelemiseksi tarvitaan työmarkkinoiden asenneilmapiirin muutosta ja esimerkiksi sitä, etteivät kielitaitovaatimukset olisi esteenä työskentelylle. Yleisestikin tarvitaan kansainvälisyyden arvostusta. Valtiolla tulisi olla tässä asennemuutoksessa proaktiivinen rooli.

Tavoite 3

Lausuntonne ehdotetusta tavoitteesta 3: Suomessa on maailman teknologia- ja innovaatiomyönteisin julkinen sektori, joka mahdollistaa ihmisten ja yritysten hyvinvoinnin.

On tärkeää, että tavoitteessa on huomioitu myös julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö ja että kehittäminen tulee tehdä sektorirajat ylittäen julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä.

Teknologian kehittämisessä ja hyödyntämisessä on huomioitava säännökset erityisesti tietosuojaa koskien. On tunnistettava, että teknologian hyödyntämiseen liittyy monia toiminnallisia ja arvokysymyksiä.

On hyvä, että tavoitteessa on huomioitu se, että kaikilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia tai edellytyksiä osallistua digipalveluiden käyttöön. Kirjaukseen ”Julkisten palvelujen digitalisaatio ei saa aiheuttaa esteitä palvelujen saavuttamiselle ja eri väestöryhmien kuten ikääntyneiden ja sairaiden tarpeet on otettava huomioon palveluissa.” esitetään ”sairaiden” tilalle ilmaisua ”muutoin heikommassa asemassa olevien väestöryhmien”, jolloin huomioitaisiin laaja-alaisemmin digitaalisten palvelujen käytön mahdollisia haasteita esimerkiksi vammaisten, maahanmuuttajien ja kielivähemmistöjen näkökulmasta.

Tavoite 4

Lausuntonne ehdotetusta tavoitteesta 4: Suomi hyötyy laajalti globaaleihin haasteisiin vastaavien teknologioiden rohkeasta kehittämisestä ja soveltamisesta.

Kansalaiset hyötyvät kehittyneemmän teknologian hyödyntämisestä esimerkiksi terveydenhuollossa ja muissa julkisissa palveluissa sekä turvallisemmassa ja puhtaammassa liikkumisessa.

Teknologian, digitalisaation ja automaation hyödyntämisellä voidaan myös edistää työvoiman saatavuutta tukemalla työntekijöiden työ- ja toimintakykyä sekä ennaltaehkäisemällä esimerkiksi ammattitauteja.

Seurantamalli

Lausuntonne ehdotetusta seurantamallin toteuttamisesta.

Tavoite 2 toimenpiteeseen ”Luodaan toimintamallit ja sääntely tukemaan kansallista ja rajat ylittävää etätöytä sekä uuden työn ja alustatyön mahdollisuuksia” liittyy paljon EU-tasoista sääntelyä mm. sosiaaliturvan, työsuojelun ja työoikeuden alueilla. Näiltä osin toimenpiteenä tulee pyrkiä vaikuttamaan EU-sääntelyn kehitykseen.

Tavoite 3 toimenpiteen ”Otetaan käyttöön elämäntilannelähtöisiä ja ennakoivia palveluita saumattomasti yli organisaatorajojen.” vastuutahona on Sosiaaliturvan uudistamisen parlamentaarinen komitea, ei ryhmä.

Tavoite 3 toimenpiteiden ”Varmistetaan julkisen sektorin datan laadukkuus, käytettävyys ja yhteentoimivuus.” ja ”Suunnataan rahoitusta ja kehitetään toimintamalleja datan sektorirajat ylittävän hyödyntämisen ja ekosysteemikehityksen tueksi.” osalta on huomioitava Once only –periaatteen toimeenpano kansallisesti.

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit ja huomiot.

Teknologiapolitiikan tavoitteet ovat hyviä ja tuovat esille STM:n sekä sosiaali- ja terveysalan teknologian kehittämisen ja hyödyntämisen tarpeita. Tavoitteet tukevat terveysalan TKI kasvustrategiaa, sote-uudistusta ja toimialan digitalisaatiokehitystä, vaikka tavoitteet eivät sisälläkään yksinomaan STM:n hallinnonalaan koskevia tavoitteita.

STM pitää periaatepäätöksen seurantaan tarpeellisenä. Seurannan toteuttamiseksi ei tule kuitenkaan luoda päällekkäisiä toimintamalleja toisiinsa liittyvien teknologiapolitiikan, digitalisaation, datapolitiikan ja TKI toimenpiteiden tai muiden vastaavien kokonaisuuksien osalta. Seurantamallin tulee olla seurattavien asiakokonaisuuksien ja toimenpiteiden vastuiden osalta yksinkertainen, selkeä ja osapuolien yhteisesti hyväksymä. STM näkee, että se voi hyvin raportoida teknologiapolitiikan toimenpiteisiin liittyvistä omista suunnitteilla ja käynnissä olevista toimenpiteistään seurantamallin edellyttämällä tavalla.

STM on sitoutunut huomioimaan teknologiapolitiikan linjaukset kehittämisessä. STM ei kuitenkaan pidä uusien vastuiden ottamista mahdollisena tässä vaiheessa. Teknologiapolitiikasta seuraavien uusien toimenpiteiden suunnittelun on tärkeää tapahtua hallituksen päätösten ja tulevan hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Suunnittelun tulee tapahtua koordinoitusti kaikkien tehtävään liittyvien tahojen osallisuus varmistuen.

Teknologiapolitiikassa tulisi lisäksi huomioida seuraavat seikat; tekoälyyn liittyvät riskit ja sääntely kehittyminen; digivihreän siirtymän aiheuttama työpaikkojen väheneminen tietyillä aloilla ja tarve uudelleen kouluttautumisen sekä jatkuvaan oppimiseen; ihmiskeskeisyyden ja inhimillisten näkökulmien huomioiminen teknologian käyttöönotossa.

Lohtander Minna
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö - STM OHO, digitalisaation ja tiedonhallinnan
yksikkö